

	I	EØS-ORGANER	
	1.	EØS-komiteen	
	II	EFTA-ORGANER	
	1.	EFTA-statenes faste komité	
	2.	EFTAs overvåkningsorgan	
2011/EØS/14/01		Vedtak i EFTAs overvåkningsorgan nr. 329/09/COL av 15. juli 2009 om den norske støtteordningen for alternativ, fornybar oppvarming og for å redusere elektrisitetsbruken i private husholdninger (Norge)	1
2011/EØS/14/02		Informasjon meddelt av EFTA-statene om statsstøtte gitt i henhold til rettsakten omhandlet i EØS-avtalens vedlegg XV nr. 1j (kommisjonsforordning (EF) nr. 800/2008 om visse former for støttes forenlighet med det felles marked i henhold til traktatens artikkel 87 og 88) (forordning om alminnelige gruppeunntak) (GBER 9/2010/R&D ENV)	12
	3.	EFTA-domstolen	
	III	EF-ORGANER	
	1.	Kommisjonen	
2011/EØS/14/03		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.5928 – Sea Invest/EDF/OTCM) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	14
2011/EØS/14/04		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.6066 – Kia Motors Europe/Kia Motor SPA) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	15
2011/EØS/14/05		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.6068 – ENI/AcegasAps/JV)	16
2011/EØS/14/06		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.6173 – Ageas/Sabanci Holding/Aksigorta) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	17
2011/EØS/14/07		Melding fra det nederlandske departementet for økonomi, landbruk og nyskaping i henhold til artikkel 3 nr. 2 i europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF om vilkårene for tildeling og bruk av tillatelser til å drive leting etter og utvinning av hydrokarboner	18

2011/EØS/14/08	Melding fra Irland i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF om vilkårene for tildeling og bruk av tillatelser til å drive leting etter og utvinning av hydrokarboner	19
2011/EØS/14/09	Innbydelse til å sende inn forslag – EACEA/09/11 – Programmet ”Aktiv ungdom” – Tiltaksområde 3.2 – Ungdom i verden: Samarbeid med land som ikke er nabostater til Den europeiske union.	20
2011/EØS/14/10	Kommisjonsmelding i forbindelse med gjennomføringen av europaparlaments- og rådsdirektiv 94/9/EF av 23. mars 1994 om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om utstyr og sikringssystemer til bruk i eksplosjonsfarlige omgivelser	21

EFTA-ORGANER

EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN

VEDTAK I EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN

2011/EØS/14/01

nr. 329/09/COL

av 15. juli 2009

om den norske støtteordningen for alternativ, fornybar oppvarming og for å redusere elektrisitetsbruken i private husholdninger

(Norge)

EFTAs OVERVÅKNINGSORGAN⁽¹⁾ HAR,

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde⁽²⁾, særlig artikkel 61 til 63 og protokoll 26,

under henvisning til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol⁽³⁾, særlig artikkel 24,

under henvisning til overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del I artikkel 1 nr. 2 og protokoll 3 del II artikkel 4 nr. 4, artikkel 6 og artikkel 7 nr. 3⁽⁴⁾,

under henvisning til Overvåkningsorganets retningslinjer for anvendelse og tolkning av EØS-avtalens artikkel 61 og 62⁽⁵⁾,

under henvisning til Overvåkningsorganets vedtak nr. 195/04/COL av 14. juli 2004 om gjennomføringsbestemmelsene omhandlet i protokoll 3 del II artikkel 27⁽⁶⁾,

etter å ha oppfordret interesserte parter til å inngi kommentarer i henhold til disse bestemmelser⁽⁷⁾, og etter å ha tatt deres kommentarer i betraktning,

og ut fra følgende betraktninger:

I. FAKTISKE FORHOLD

1 Framgangsmåte

Ved brev av 13. oktober 2006 (dok. nr. 393383) har Varmeprodusentenes Forening⁽⁸⁾ inngitt klage mot påstått tildeling av statsstøtte i forbindelse med den norske støtteordningen for alternativ, fornybar oppvarming og for å redusere elektrisitetsbruken i private husholdninger⁽⁹⁾. Klageren er en uavhengig organisasjon som har som mål å sikre vedovnprodusenters interesser. Klageren framla tilleggsopplysninger ved brev av 19. oktober 2006 (dok. nr. 395451).

⁽¹⁾ Heretter kalt Overvåkningsorganet.

⁽²⁾ Heretter kalt EØS-avtalen.

⁽³⁾ Heretter kalt overvåknings- og domstolsavtalen.

⁽⁴⁾ Heretter kalt protokoll 3.

⁽⁵⁾ Retningslinjer for anvendelse og tolkning av EØS-avtalens artikkel 61 og 62 og protokoll 3 artikkel 1 i overvåknings- og domstolsavtalen, vedtatt og utstedt av Overvåkningsorganet 19. januar 1994, offentliggjort i EFT L 231 av 3.9.1994, s. 1, og EØS-tillegget nr. 32 av 3.9.1994, s. 1. Heretter kalt retningslinjene for statsstøtte. Den ajourførte versjonen av retningslinjene for statsstøtte er tilgjengelig på Overvåkningsorganets nettsted: <http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldstateaid/guidelines/>

⁽⁶⁾ Vedtak nr. 195/04/COL av 14. juli 2004 offentliggjort i EUT L 139 av 25.5.2006, s. 37, og EØS-tillegget nr. 26 av 25.5.2006, s. 1, som endret. Den konsoliderte utgaven av vedtaket er offentliggjort på Overvåkningsorganets nettsider: <http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldstateaid/legaltext/>

⁽⁷⁾ Offentliggjort i EUT C 96 av 17.4.2008, s. 14, og EØS-tillegget nr. 20 av 17.4.2008, s. 58.

⁽⁸⁾ Heretter kalt klageren.

⁽⁹⁾ Heretter kalt ordningen for alternativ oppvarming.

Etter diverse brevvekslinger⁽¹⁰⁾ besluttet Overvåkningsorganet 19. desember 2007 å innlede formell granskning etter protokoll 3 del I artikkel 1 nr. 2. Overvåkningsorganets vedtak nr. 716/07/COL om å innlede formell granskning ble offentliggjort i *Den europeiske unions tidende* og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*⁽¹¹⁾. Overvåkningsorganet ba interesserte parter inngi kommentarer til vedtaket.

Norske myndigheter har inngitt kommentarer 4. februar 2008 (dok. nr. 463573).

Overvåkningsorganet mottok også kommentarer fra interesserte parter, som ble oversendt norske myndigheter hhv. 21. mai 2008, 26. mai 2008 og 14. januar 2009 (dok. nr. 477954, 477902 og 503830). Norske myndigheter framla sine merknader til disse kommentarene ved brev av hhv. 25. juni 2008, 4. juli 2008 og 6. mars 2009 (dok. nr. 483303, 484722 og 511580).

Ved brev av 2. april 2009 framla klageren ytterligere opplysninger (dok. nr. 514264), som ble oversendt norske myndigheter 8. april 2009 (dok. nr. 514886). Ved brev av 7. mai 2009 framla norske myndigheter ytterligere merknader (dok. nr. 517749).

Representanter for Overvåkningsorganet hadde 21. april 2009 møte med representanter for Norsk Bioenergiforening⁽¹²⁾, en uavhengig forening som jobber for å fremme effektiv bruk av bioenergi i Norge. NoBio hadde framlagt sine merknader til Overvåkningsorganets vedtak 21. mai 2008 (dok. nr. 477954).

2 Beskrivelse av det foreslåtte tiltaket

2.1 Ordningen for alternativ oppvarming

Ordningen for alternativ oppvarming ble innført i 2006⁽¹³⁾. Norske myndigheter har forklart at målet med ordningen er å gi forbrukere et incentiv til å investere i visse miljøvennlige oppvarmingsteknologier som har en begrenset utbredelse i det norske markedet, og som kan bidra til å redusere elektrisitetsbruken i private husholdninger⁽¹⁴⁾. Norske myndigheter har forklart at bare teknologier som er egnede erstatninger for elektrisitet som viktigste oppvarmingskilde inngår i ordningen for alternativ oppvarming. Ordningen omfatter pelletsovner, pelletskjeler, varmpumper koplet til vannbårne oppvarmingssystemer og styringssystemer for å redusere elektrisitetsforbruket. Fra og med august 2008⁽¹⁵⁾ omfatter ordningen dessuten investeringer i solfangere som er koplet til vannbårne oppvarmingssystemer.

Bare husholdninger som investerer i relevante oppvarmingsteknologier etter å ha inngitt en søknad, er tilskuddberettiget. Tilskuddene utbetales i etterkant, etter at mottakeren har framlagt kjøpskvittering. Private husholdninger kan søke om å få refundert inntil 20 % av dokumenterte og støtteberettigede kostnader. Tilskuddene er begrenset til NOK 4 000 for pelletsovner og elektroniske styringssystemer. Grensen for varmpumper, pelletskjeler og solfangere er NOK 10 000.

Støtteordningen administreres av Enova SF, et statsforetak som eies av Olje- og energidepartementet.

2.2 Nasjonalt rettslig grunnlag for støttetiltaket

Det rettslige grunnlaget for ordningen er statsbudsjettet. Ordningen ble foreslått av regjeringen i St.prp. nr. 82 (2005–2006), og ble vedtatt av Stortinget i september 2006. Ordningens budsjett er justert ved de vedtatte forslagene i St.prp. nr. 22 (2006–2007), nr. 59 (2007–2008) og nr. 1 (2008–2009).

⁽¹⁰⁾ For nærmere opplysninger om de forskjellige brevvekslinger mellom Overvåkningsorganet og norske myndigheter henvises det til Overvåkningsorganets vedtak 721/07/COL om å innlede formell granskning.

⁽¹¹⁾ Offentliggjort i EUT C 96 av 17.4.2008, s. 14, og EØS-tillegget nr. 20 av 17.4.2008, s. 58.

⁽¹²⁾ Heretter kalt NoBio.

⁽¹³⁾ Nærmere opplysninger om ordningen fås på Enova SFs nettsider: <http://www.minenergi.no/> og <http://www.minenergi.no/sitepageview.aspx?sitePageID=1062>.

⁽¹⁴⁾ St.prp. nr. 82 (2005–2006), pressemelding fra Olje- og energidepartementet av 25. august 2006 nr. 98/06 og av 14. september 2006 nr. 107/06.

⁽¹⁵⁾ Se St.prp. nr. 1 (2008–2009), s. 56.

2.3 *Budsjett og varighet*

Ordningen ble innledet i 2006 ved St.prp. nr. 82 (2005–2006). Forslaget ble vedtatt av Stortinget 15. september 2006 med et budsjett på NOK 46 millioner. Budsjettet for ordningen ble i samsvar med St.prp. nr. 22 (2006–2007) senere økt med NOK 25 millioner til NOK 71 millioner i den siste revideringen av statsbudsjettet for 2006.

Enova fikk ikke tilleggsbevilgninger til ordningen for 2007, men ettersom bare NOK 2 millioner ble utbetalt i 2006, besluttet Stortinget å overføre de resterende NOK 69 millioner til ordningens 2007-budsjett.

NOK 40 millioner ble utbetalt i 2007. De resterende NOK 29 millioner fra 2007-budsjettet som ikke ble utbetalt, ble overført til budsjettet for 2008. I tillegg ble NOK 31 millioner tildelt over statsbudsjettet⁽¹⁶⁾. Støtteordningens samlede budsjett for 2008 var dermed NOK 60 millioner.

NOK 30 millioner ble utbetalt i 2008. De resterende NOK 30 millioner ble overført til budsjettet for 2009. Sammen med en ny tildeling over statsbudsjettet på NOK 40 millioner⁽¹⁷⁾ er det samlede budsjettet for 2009 på NOK 70 millioner.

Siden ordningen ble innført er den blitt tildelt til sammen NOK 142 millioner over statsbudsjettet, hvorav NOK 72 millioner var utbetalt per utgangen av 2008. Ordningen har ingen fastsatt tidsramme⁽¹⁸⁾.

2.4 *Grunner til å innlede den formelle granskningen*

Overvåkningsorganet innledet formell granskning på det grunnlag at ordningen for alternativ oppvarming kunne utgjøre statsstøtte. Til tross for at sluttforbrukerne er de som drar direkte fordel av ordningen, er målet for ordningen å fremme bruken av bestemte oppvarmingsteknologier. Overvåkningsorganet satte derfor spørsmålsteget ved om ikke ordningen kunne innebære indirekte statsstøtte til produsenter, importører og/eller forhandlere av oppvarmingsteknologier som omfattes av ordningen.

Overvåkningsorganet var i tvil om ordningen kunne anses å være forenlig med EØS-avtalens funksjon. Nærmere bestemt var Overvåkningsorganet i tvil om retningslinjene for miljøstøtte kunne få anvendelse ettersom den indirekte støtten ikke ville bidra til å redusere den anvendte energimengden i produsentens og/eller importørens produksjonssyklus. Overvåkningsorganet satte dessuten spørsmålsteget ved om ordningen kunne anses å være forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c).

3 **Kommentarer fra norske myndigheter**

Norske myndigheter argumenterer med at de eneste mottakerne i ordningen for alternativ oppvarming er private husholdninger som ikke er foretak i henhold til EØS-konkurransereglene, og at tilskuddet av den grunn ikke kan anses å utgjøre statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

I tillegg argumenterer norske myndigheter med at ordningen ikke er selektiv, ettersom fordelen som gis mottakeren berettiges av egenarten ved eller generelle ordninger i systemet den er del av, og derfor ikke kan anses som statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1. Videre argumenterer norske myndigheter med at ordningen ikke vrir eller truer med å vri konkurransen, ettersom vedovner og de teknologiene som er støtteberettiget ikke kan betraktes som substituerbare og dermed ikke omfattes av det samme relevante produktmarkedet. Norske myndigheter mener at det relevante markedet er ”de teknologier som kan erstatte elektrisk oppvarming og gi like behagelig oppvarming som elektrisk oppvarming om dagen og om

⁽¹⁶⁾ St.prp. nr. 59 (2007–2008), s. 123.

⁽¹⁷⁾ St.prp. nr. 1 (2008–2009), s. 56.

⁽¹⁸⁾ I St.prp. nr. 59 (2007–2008) bemerker norske myndigheter at ordningen vil bli gjennomgått i lys av Overvåkningsorganets endelige vedtak.

natten, noe som på fagspråket kalles *grunnlastoppvarmingsystemer*⁽¹⁹⁾. Vedovner bør ifølge myndighetene derimot klassifiseres som en supplerende oppvarmingskilde som brukes i tillegg til grunnlastkilden. Vedovner bør derfor betegnes som oppvarmingsystemer ved ”topbelastning”.

Avslutningsvis argumenterer norske myndigheter med at dersom Overvåkningsorganet skulle mene at ordningen utgjør statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1, er ordningen berettiget i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 2 bokstav a) og artikkel 61 nr. 3 bokstav c) på grunnlag av hhv. sosiale og miljørettede mål.

4 Kommentarer fra tredjeparter

Overvåkningsorganet har mottatt kommentarer fra to tredjeparter: Varmeprodusentenes forening, som er klageren, og NoBio.

4.1 Kommentarer fra klageren

Klageren mener at ordningen for alternativ oppvarming utgjør ulovlig statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1. Han hevder at støtten til private husholdninger må betraktes som en indirekte fordel for produsenter og/eller importører av oppvarmingsteknologier som omfattes av ordningen. Mer spesifikt har salget av pelletsovner ifølge opplysningene som klageren har framlagt, økt etter at ordningen ble innført. Klageren argumenterer med at støtteordningen har gitt produsenter, importører og forhandlere av pelletsovner muligheten til å øke salg og overskudd.

Klageren argumenterer videre med at tiltaket vrir eller truer med å vri konkurransen, ettersom vedovner, som ligner på pelletsovner, ikke omfattes av ordningen.

Til sist mener klageren at verken EØS-avtalens artikkel 61 nr. 2 bokstav a) eller 61 nr. 3 bokstav c) kan rettfærdiggjøre støtteordningen med dens nåværende form.

4.2 Kommentarer fra NoBio

NoBio støtter norske myndigheters synspunkter og mener at ordningen bare innebærer direkte økonomisk støtte til private husholdninger, ikke til foretak, og at ordningen dermed ikke innebærer statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

NoBio argumenterer videre med at dersom Overvåkningsorganet skulle mene at ordningen utgjør statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1, er ordningen berettiget i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 2 bokstav a) og artikkel 61 nr. 3 bokstav c) på grunnlag av ordningens sosiale og miljørettede mål.

II. VURDERING

1 Om det foreligger statsstøtte

EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 lyder:

”Med de unntak som er fastsatt i denne avtale, skal støtte gitt av EFs medlemsstater eller EFTA-statene eller støtte gitt av statsmidler i enhver form, som vrir eller truer med å vri konkurransen ved å begunstige enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer, være uforenlig med denne avtales funksjon i den utstrekning støtten påvirker samhandelen mellom avtalepartene”.

For å kunne anses som statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 må følgende fire kumulative vilkår være oppfylt: Tilskuddet må i) være gitt av staten eller gjennom statsmidler, ii) gi mottakerne en selektiv, økonomisk fordel, iii) vri eller true med å vri konkurransen og iv) kunne påvirke samhandelen mellom partene i EØS-avtalen.

⁽¹⁹⁾ Brev fra Olje- og energidepartementet av 15. januar 2007 (dok. nr. 406849), s. 5.

1.1 *Bruk av statsmidler*

Ordningen for alternativ oppvarming finansieres av den norske stat gjennom tildeling fra statsbudsjettet. De aktuelle tilskuddene gis derfor av staten ved bruk av statsmidler.

1.2 *Begunstige enkelte foretak eller produksjon av enkelte varer*

For at statlige tilskudd skal utgjøre statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1, må den også gi foretak en økonomisk fordel og være selektiv i den betydning at den begunstiger ”enkelte foretak eller produksjon av enkelte varer”.

1.2.1 *Gi foretak en økonomisk fordel*

Det første spørsmålet som må stilles er derfor hvorvidt den aktuelle ordningen gir foretak en økonomisk fordel⁽²⁰⁾.

De direkte mottakerne av tilskuddene under ordningen for alternativ oppvarming er private husholdninger som ikke kan klassifiseres generelt som foretak i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1. Det at tilskudd gis til en enkeltperson eller til forbrukere utelukker imidlertid ikke statsstøtte per definisjon⁽²¹⁾. Selv om de første eller direkte mottakerne av et tilskudd ikke er foretak, kan foretak allikevel få en indirekte fordel. Ordlyden i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 ”støtte gitt (...) i enhver form” omfatter både direkte og indirekte støttetildeling, i tråd med Europakommisjonens⁽²²⁾ praksis og rettspraksis⁽²³⁾ fra Europadomstolen⁽²⁴⁾. Vurderingen av om et foretak gis indirekte støtte må derfor foretas fra sak til sak.

Ordningen for alternativ oppvarming har som mål å fremme salget av bestemte oppvarmingsteknologier⁽²⁵⁾. I dette tilfellet må det derfor vurderes hvorvidt foretak som utøver virksomhet i sektoren for de teknologiene som omfattes av ordningen, mottar en indirekte økonomisk fordel som kan omfattes av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 skiller ikke mellom statlige inngrep ut fra årsak eller formål, men definerer dem med henblikk på deres virkning⁽²⁶⁾. Spørsmålet er derfor hvorvidt ordningen for alternativ oppvarming gir en indirekte fordel til foretak med virksomhet i sektorer for oppvarmingsteknologier som omfattes av ordningen.

Overvåkningsorganet deler ikke norske myndigheters oppfatning at forekomsten av indirekte støtte avhenger av om det grunnleggende og viktigste målet er å gi støtte til foretak, slik at bare ordninger som er utformet for å omgå forbudet mot statsstøtte kan utgjøre indirekte støtte.

I saken som er under vurdering får private husholdninger med den støtten de mottar til investering i bestemte teknologier for alternativ, fornybar oppvarming, et økonomisk incentiv til å kjøpe disse produktene. Tiltaket skaper et incentiv for kundene til å gå fra tradisjonell elektrisk oppvarming til systemer for alternativ oppvarming⁽²⁷⁾. Større etterspørsel fra forbrukerne kan føre til økt fortjeneste for denne typen teknologi, som gir foretak som har virksomhet i sektoren for teknologi som omfattes av ordningen en fordel sammenlignet med andre foretak⁽²⁸⁾.

⁽²⁰⁾ I Fellesskapets konkurranseregelverk defineres foretak som enheter som utøver økonomisk virksomhet, uavhengig av deres rettslige status, se for eksempel dom i sak C-41/90 Höfner og Elser [1991] saml. I-1979, nr. 21.

⁽²¹⁾ Sak C-156/98 Tyskland mot Kommisjonen [2000] saml. I-6857.

⁽²²⁾ Heretter kalt Kommisjonen.

⁽²³⁾ Sak C-156/98 Tyskland mot Kommisjonen [2000] saml. I-6857, sak C-382/99 Nederland mot Kommisjonen [2002] saml. I-5163, sak C-457/00 Belgia mot Kommisjonen [2003] saml. I-6931, nr. 57. Se også uttalelse fra AG Jacobs i sak C-457/00, nr. 59.

⁽²⁴⁾ Heretter kalt Europadomstolen.

⁽²⁵⁾ St.prp. nr. 82 (2005–2006), s. 1.

⁽²⁶⁾ Sak C-382/99 Nederland mot Kommisjonen, nr. 61, C-487/06 P, British Aggregates Association mot Kommisjonen, dom av 22. desember 2008, nr. 87.

⁽²⁷⁾ For en lignende begrunnelse, se kommisjonsvedtak av 24. januar 2007 C (2006) 6630, i sak N 270/2006, nr. 40.

⁽²⁸⁾ Se kommisjonsvedtak av 26. april 2006 C (2006) 1519, i sak N 142/2005, punkt 3.1.

Det faktum at forbrukerne kan velge mellom de teknologiene som omfattes av ordningen, betyr ikke at forbindelsen mellom det direkte tilskuddet fra staten til forbrukeren og fordelene som gis de berørte foretakene, er fjernet⁽²⁹⁾.

Til tross for at fordelene er indirekte, er ordningen for alternativ oppvarming utformet på en slik måte at det er en direkte forbindelse mellom tildelingen av støtten til forbrukeren og kjøpet av den relevante teknologien. Får å få tilskuddet må en kjøpskvittering for en av teknologiene som omfattes av ordningen for alternativ oppvarming, oversendes til Enova SF.

I lys av det ovenstående mener Overvåkningsorganet at ordningen for alternativ oppvarming gir en indirekte fordel til foretak som har virksomhet i sektoren for systemer for alternativ, fornybar oppvarming.

1.2.2 *Selektivitetskriterium*

Det neste spørsmålet som må vurderes er hvorvidt tiltaket er selektivt, det vil si om det begunstiger "enkelte foretak eller produksjon av enkelte varer".

Overvåkningsorganet mener at ordningen for alternativ oppvarming er selektiv på den måten at den bare (indirekte) begunstiger foretak som har virksomhet i sektoren for de teknologier for alternativ, fornybar oppvarming som omfattes av ordningen (dvs. pelletsovner, pelletskjeler, varmpumper og solfangere koplet til vannbårne oppvarmingssystemer og styringssystemer for å redusere elektrisitetsforbruket). Ingen andre foretak, heller ikke dem som har virksomhet i sektorer for andre teknologier for fornybar oppvarming, kan dra fordel av tilskuddene som utdeles under ordningen⁽³⁰⁾.

Norske myndigheter mener at den fordelene som gis under ordningen for alternativ oppvarming rettferdiggjøres av egenarten ved eller generelle ordninger i systemet den er en del av. Overvåkningsorganet deler ikke dette synspunktet.

Europadomstolen og EFTA-domstolen har konsekvent fastslått at tiltak som gir visse mottakere fordeler, ikke er selektive dersom de kan rettferdiggjøres av egenarten ved eller generelle ordninger i systemet de er en del av⁽³¹⁾. For at et selektivt tiltak skal kunne rettferdiggjøres av et systems logikk, må det inngå i et generelt system. I tillegg har rettspraksis plassert fokuset i vurderingen på hvorvidt et tiltak rettferdiggjøres av det generelle systemets egenart og logikk med hensyn til ordninger som i noen form utgjør et unntak fra skatter, avgifter eller andre lignende mer generelle systemer. Norske myndigheter har ikke framsatt noen argumenter med hensyn til det generelle systemet som støttetiltaket er knyttet til. Ordningen for alternativ oppvarming gir indirekte fordeler til visse foretak som har virksomhet i sektoren for de teknologiene som er omfattet av ordningen. I lys av det ovenstående må Overvåkningsorganet derfor konkludere med at tiltaket er selektivt i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

1.3 *Vridning av konkurransen og påvirkning av samhandelen mellom avtalepartene*

For at et tiltak skal utgjøre statsstøtte må det vri eller true med å vri konkurransen og kunne påvirke samhandelen mellom partene i EØS-avtalen.

Overvåkningsorganet behøver ikke fastslå at et tilskudd har en reell effekt på samhandelen mellom EØS-statene og at konkurransen faktisk er vridd, bare undersøke hvorvidt støtten kan påvirke slik handel og true med å vri konkurransen⁽³²⁾. Enhver form for støtte som tildeles et foretak som utøver virksomhet i EØS-markedet, kan vri konkurransen og påvirke samhandelen⁽³³⁾.

⁽²⁹⁾ Se kommisjonsvedtak av 24. januar 2007 C (2006) 6630, i sak N 270/2006, nr. 43.

⁽³⁰⁾ *Ibid.* nr. 46–47.

⁽³¹⁾ Sak C-143/99 *Adria-Wien pipeline GmbH og Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke GmbH* [2001] saml. I-8365, nr. 42, og EFTA-domstolens dom i forente saker E-5/04, E-6/04 og E-7/04 *Fesil og Finnfjord m.fl. mot EFTAs overvåkningsorgan* [2005] EFTA Court Report, s. 117, nr. 77.

⁽³²⁾ Se EFTA-domstolens dom i forente saker E-5/04, E-6/04 og E-7/04 *Fesil og Finnfjord m.fl. mot EFTAs overvåkningsorgan* [2005] EFTA Court Report, s. 117, nr. 93, sak C-372/97 *Italia mot Kommisjonen* [2004] saml. I-3679, nr. 44 og sak C-66/02 *Italia mot Kommisjonen* [2005] saml. I-10901, nr. 112.

⁽³³⁾ Forente saker T-92/00 og T-103/00 *Diputación Foral de Álava m.fl. mot Kommisjonen* [2002] saml. II-1385, nr. 72.

Ordningen for alternativ oppvarming gir en (indirekte) fordel til foretak som har virksomhet i sektoren for teknologier for alternativ, fornybar oppvarming. Stimulering av forbrukernes etterspørsel etter teknologier som omfattes av ordningen er en iboende del av ordningen for alternativ oppvarming.

Tall som er tilgjengelige for Overvåkningsorganet viser dessuten at salget av for eksempel pelletsovner, som er en av teknologiene som omfattes av ordningen, har økt og stabilisert seg etter at ordningen ble innført i Norge. Til sammenligning har salget av vedovner, en teknologi som ikke omfattes av ordningen, ikke hatt en like positiv utvikling i den samme perioden.

Det kan derfor konkluderes med at støtten truer med å vri konkurransen.

Når det gjelder vilkåret om påvirkning av samhandelen, må statsstøtte som styrker et foretaks stilling sammenlignet med andre foretak som konkurrerer i samhandelen innenfor EØS, sies å påvirke sistnevnte foretak⁽³⁴⁾.

Foretak som har virksomhet i sektoren for oppvarmingsteknologi, utøver virksomhet i et europeisk marked, derfor påvirker ordningen for alternativ oppvarming samhandelen mellom avtalepartene i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

Konklusjonen må derfor være at støtten truer med å vri konkurransen og kan påvirke samhandelen mellom partene i EØS-avtalen.

1.4 Konklusjon

Overvåkningsorganet mener at den norske ordningen for alternativ oppvarming utgjør statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

2 Prosessuelle krav

Protokoll 3 del I artikkel 1 nr. 3 fastsetter at "EFTAs overvåkningsorgan skal underrettes i tide til å kunne uttale seg om planer som går ut på å innføre eller endre støtteordninger (...). Vedkommende stat kan ikke sette i verk de planlagte tiltak før framgangsmåten har ført til et endelig vedtak".

Norske myndigheter underrettet ikke Overvåkningsorganet om ordningen for alternativ oppvarming før den trådte i kraft. Overvåkningsorganet konkluderer derfor med at norske myndigheter ikke har overholdt sine forpliktelser i henhold til protokoll 3 del I artikkel 1 nr. 3.

3 Støttens forenlighet

Norske myndigheter argumenter med at støtten kan berettiges i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 2 bokstav a) eller artikkel 61 nr. 3 bokstav c) sammenholdt med Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte til miljøvern.

3.1 Forenlighet i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 2 bokstav a)

Ifølge EØS-avtalens artikkel 61 nr. 2 bokstav a) er støtte "av sosial karakter" forenlig med avtalens funksjon dersom den "tildeles individuelle forbrukere, forutsatt at støtten gis uten forskjellsbehandling knyttet til vedkommende varers opprinnelse".

Overvåkningsorganet understreker at unntak fra forbudet mot statsstøtte skal tolkes strengt. Den norske ordningen for alternativ oppvarming er rettet mot alle norske, private husholdninger. Etter Overvåkningsorganets mening må ordningen for å kunne anses som forenlig med EØS-avtalens artikkel 61 nr. 2 bokstav a), ha en sosial karakter i den betydning at den må være til fordel for

⁽³⁴⁾ Sak E-6/98 Den norske stat mot EFTAs overvåkningsorgan Rec. 1999, s. 74, nr. 58 og sak 730/79 Philip Morris mot Kommisjonen [1980] saml. I-2671, nr. 11. Se også sak C-75/97 Belgia mot Kommisjonen [1999] saml. I-3671, nr. 47 og sak T-217/02 Ter Lembeek mot Kommisjonen [2006] saml. II-4483, nr. 181.

et mindre privilegert segment av befolkningen⁽³⁵⁾. Ettersom tiltaket er åpent for alle private husholdninger etter et først-til-mølla-prinsipp, kan ikke ordningen anses å ha en sosial karakter i betydningen av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 2 bokstav a).

3.2 *Forenlighet i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c)*

I henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) kan støtte anses som forenlig med EØS-avtalens funksjon dersom den "letter utviklingen av enkelte næringsgrener eller på enkelte økonomiske områder, forutsatt at støtten ikke endrer vilkårene for samhandelen i et omfang som strider mot felles interesser.

3.2.1 *Retningslinjene for miljøvern*

Overvåkningsorganet har utstedt retningslinjer som fastsetter kriteriene for sin vurdering av hvorvidt statsstøttetiltak beregnet på miljøvern kan anses som forenlige med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c). Ordningen for alternativ oppvarming ble innført i 2006. Den gangen var det Overvåkningsorganets retningslinjer for miljøvern sist revidert 23. mai 2001⁽³⁶⁾ som var gjeldende. Overvåkningsorganet vedtok nye retningslinjer for miljøvern 16. juli 2008⁽³⁷⁾, som gjaldt fra den datoen. En ordning som strekker seg over disse to tidsrommene må derfor vurderes på bakgrunn av begge utgavene av retningslinjene, i samsvar med prinsippene i nr. 74 i retningslinjene fra 2001 og i nr. 205 i retningslinjene fra 2008.

Situasjonen der indirekte støtte gis til enkelte produsenter og eller forhandlere av visse oppvarmingsteknologier til private husholdninger, dekkes imidlertid verken av retningslinjene fra 2001 eller fra 2008.

3.2.2 *Forenlighet direkte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c)*

Ettersom retningslinjene fra 2001 og 2008 ikke gjelder direkte for den norske ordningen for alternativ oppvarming, vil Overvåkningsorganet vurdere ordningens forenlighet direkte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c)⁽³⁸⁾. Unntak i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) må tolkes strengt⁽³⁹⁾, og kan gis bare dersom det kan fastslås at støtten vil bidra til å nå et felles mål som ikke vil kunne sikres på normale markedsvilkår alene. Det såkalte "prinsippet om berettiget kompensasjon" ble godkjent av Europadomstolen i Philip Morris-saken⁽⁴⁰⁾.

En vurdering av statsstøttens forenlighet handler i bunn og grunn om å balansere støttens negative virkninger for konkurransen med dens positive virkninger for felles interesser⁽⁴¹⁾. For å kunne erklæres som forenlig i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) må statsstøtten

- være rettet mot et klart definert mål av felles interesse
- være godt utformet for å nå målet av felles interesse, og i den forbindelse være et egnet virkemiddel, ha en incentivvirkning og være forholdsmessig
- ikke vri konkurransen og påvirke handelen i EØS i et omfang som strider mot felles interesser⁽⁴²⁾.

Overvåkningsorganet må vurdere hvorvidt målet for tiltaket er nødvendig, i tråd med målene av felles interesse og i så fall om dette er den minst konkurransevridende måten å oppnå målet på.

⁽³⁵⁾ Se for eksempel retningslinjene for anvendelse av EF-traktatens artikkel 92 og 93 og EØS-avtalens artikkel 61 på statsstøtte i luftfartsnæringen, EFT C 350 av 10. desember 1994, s. 7, avsnitt III.3.

⁽³⁶⁾ Heretter kalt retningslinjene fra 2001.

⁽³⁷⁾ Heretter kalt retningslinjene fra 2008.

⁽³⁸⁾ Se sak T-288/97 Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia mot Kommisjonen [2001] saml. II-1169, nr. 72.

⁽³⁹⁾ Sak C-301/96 Tyskland mot Kommisjonen [2003] saml. I-9919, nr. 66 og 105.

⁽⁴⁰⁾ Sak 730/79 Philip Morris mot Kommisjonen [1980] saml. I-2671.

⁽⁴¹⁾ Se Kommisjonens handlingsplan for statsstøtte av 7. juni 2005, COM (2005) 107, nr. 11.

⁽⁴²⁾ Se kommisjonsvedtak av 24. januar 2007, C (2006) 6630, i sak N 270/2006, nr. 67.

Klart definert mål av felles interesse

Ordningen for alternativ oppvarming har et miljømål ved å påskynde forbrukerinvesteringer i miljøvennlig teknologi med en begrenset utbredelse i det norske markedet. Norske myndigheter argumenterer med at en større utbredelse for alternativ oppvarmingsteknologi som omfattes av ordningen, vil redusere elektrisitetsforbruket i norske husholdninger. En reduksjon av den elektrisitetsmengden som brukes til oppvarming av private husholdninger og stimulering av bruken av alternativ oppvarming som bygger på fornybar energi, kan i et miljøperspektiv anses som et fornuftig mål.

I EØS-avtalens betraktning 9 fastsettes et felles mål om å bevare, verne og forbedre kvaliteten på miljøet, og å sikre en forsiktig og fornuftig bruk av naturressursene på grunnlag av prinsippet om bærekraftig utvikling. Etter Overvåkningsorganets mening er en støtteordning som har som mål å vri energiforbruket mot fornybare kilder, i tråd med målene av felles interesse.

Godt utformet ordning

Kriteriet for at en teknologi skal kunne omfattes av ordningen, bygger på teknologiens egnethet til å erstatte elektrisk oppvarming. Norske myndigheter har forklart at bare teknologi som kan kategoriseres som såkalte "grunnlastoppvarmingssystemer" omfattes av ordningen. Ifølge norske myndigheter er "grunnlastoppvarmingssystemer" "de teknologier som kan erstatte elektrisk oppvarming og gi like behagelig oppvarming som elektrisk oppvarming om dagen og om natten"⁽⁴³⁾.

Norske myndigheter har forklart at teknologier for alternativ, fornybar oppvarming som omfattes av ordningen, har tre fellestrekk: de må ha en begrenset utbredelse i det norske markedet, de må kunne erstatte elektrisk oppvarming og de må kreve minimal brukerinnsats. Overvåkningsorganet merker seg at ikke alle teknologiene som omfattes av ordningen for alternativ oppvarming, er godt egnet til fullstendig å erstatte elektrisk oppvarming⁽⁴⁴⁾. Norske myndigheter hevder imidlertid at teknologier som omfattes av ordningen er bedre utformet til systematisk å redusere energimengden som brukes til oppvarming av en normal husholdning.

Å gi forbrukerne tilskudd for å fremme en vridning i etterspørsel bort fra elektrisk oppvarming mot alternativ, fornybar energi i husholdninger, synes å være et egnet virkemiddel for å påvirke forbrukernes atferd direkte. Uten støtten fra staten under ordningen for alternativ oppvarming ville trolig ikke forbrukernes etterspørsel så raskt ha endret seg i retning teknologi for fornybar oppvarming.

Når visse miljøvennlige tiltak ikke har trådt i kraft, kan statsstøtte i prinsippet anses som forenlig⁽⁴⁵⁾. Målet med ordningen for alternativ oppvarming er å gi forbrukerne et incentiv til å investere i miljøvennlige teknologier som kan redusere elektrisitetsforbruket og som har en begrenset utbredelse i det norske markedet for oppvarming i husholdninger.

Overvåkningsorganet mener dessuten at støttebeløpet er begrenset til et minimum av det som er nødvendig for å gi forbrukerne et incentiv til å bytte fra systemer for elektrisk oppvarming til kilder for alternativ, fornybar oppvarming som omfattes av ordningen. Ordningen for alternativ oppvarming omfatter en tilbakebetaling på inntil 20 % av dokumenterte og støtteberettigede kostnader, maksimalt NOK 4 000 eller NOK 10 000 avhengig av teknologitype. Det høyeste beløpet som tildeles for kjøp av en teknologi for alternativ oppvarming, står i forhold til kostnaden for den relevante teknologien.

⁽⁴³⁾ Brev fra Olje- og energidepartementet av 15. januar 2007 (dok. nr. 406849), s. 5.

⁽⁴⁴⁾ For eksempel, i henhold til Enova SFs kjøpsveiledning til solfangere koplet til vannbårne oppvarmingssystemer (en teknologi som omfattes av ordningen) dekker disse systemene bare opptil 50 % av en husholdnings samlede oppvarmingsbehov. Når solfangerne får tilstrekkelig solenergi, kan de gå kontinuerlig uten overvåkning, og når de er i drift, gir de kundene en praktisk, om enn delvis, kilde til alternativ oppvarming. Kjøpsveiledningen finnes på Enova SFs nettsted: <http://www.minenergi.no/sitepageview.aspx?sitePageID=1083>.

⁽⁴⁵⁾ Retningslinjene både fra 2001 og 2008 omhandler støtte til fornybare energikilder, der støtten er en slags kompensasjon for den økonomiske ulempen fornybare energikilder har i konkurranse med mindre miljøvennlige energikilder, se retningslinjene fra 2001, nr. 49–59 og retningslinjene fra 2008, nr. 48–50.

Av den grunn mener Overvåkningsorganet at ordningen er godt utformet til å nå miljømålet av felles interesse.

Ingen vridning av konkurransen og påvirkning av handelen i EØS i et omfang som strider mot felles interesser

Til slutt må det vurderes om potensialet for å vri konkurransen og påvirke handelen i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde er av et omfang som strider mot felles interesser.

Tilskuddene betales direkte til forbrukerne, som kan velge fritt blant de produktene som oppfyller ordningens kriterier, uavhengig av hvilket foretak som tilbyr teknologien for alternativ oppvarming. Ordningen unngår derfor unødvendig vridning av konkurransen og handelen i EØS i sektoren for de teknologier som omfattes av ordningen.

Klageren argumenter med at ordningen vrir konkurransen ettersom den omfatter pelletsovner, men ikke vedovner. Ifølge klageren representerer vedovner en teknologi som ligner mye på pelletsovner og derfor bør omfattes av ordningen. Norske myndigheter argumenterer derimot med at vedovner ikke oppfyller de objektive kriteriene fastsatt i ordningen for alternativ oppvarming. Overvåkningsorganet mener at selv om klageren kan ha rett i at det er et konkurranseforhold mellom vedovner og alle eller i hvert noen av teknologiene som omfattes av støtteordningen, er det klart at vedovner ikke oppfyller kravene til å kunne omfattes av tilskudd under ordningen. I den sammenheng har Overvåkningsorganet ingen innvendinger mot ordningens objektive kriterier eller mot norske myndigheters vurdering av hvilke oppvarmingsteknologier som er best egnet til å oppnå ordningens miljømål. Ordningen for alternativ oppvarming bygger på tre objektive kriterier (dvs. begrenset utbredelse i markedet, evne til å erstatte elektrisitet som hovedoppvarmingskilde og minimal brukerinnsats), som vedovner ikke oppfyller eller bare delvis oppfyller. Overvåkningsorganet er dessuten klar over at vedovner representerer en teknologi som har stor utbredelse i Norge. Overvåkningsorganet mener derfor at kriteriet for å kunne bli omfattet av ordningen er objektivt berettiget og at ordningen ikke bryter andre bestemmelser i EØS-avtalen, herunder forbudet mot forskjellsbehandling på grunn av nasjonalitet eller bestemmelsene om likebehandling. Overvåkningsorganet mener dessuten at norske myndigheter har ytterligere begrenset negative virkninger for konkurransen gjennom en relativt lav støtteintensitet. Overvåkningsorganet mener derfor at den mulige vridningen av konkurransen mot vedovner og andre potensielt konkurrerende teknologier ikke strider mot felles interesser og virker berettiget på grunnlag av avveiningen ovenfor.

Av nevnte årsaker anser Overvåkningsorganet at ordningen har et klart definert mål av felles interesse, er godt utformet for å nå målet av felles interesse, og i den sammenheng et velegnet virkemiddel, som har en incentivvirkning og er forholdsmessig og, avslutningsvis, at den ikke vrir konkurransen og påvirker handelen i EØS i et omfang som strider mot felles interesser. Overvåkningsorganet mener følgelig at ordningen er berettiget i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c).

4 Konklusjon

I lys av de ovenstående betraktninger konkluderer Overvåkningsorganet med at den norske støtteordningen for alternativ, fornybar oppvarming og for å redusere elektrisitetsbruken i private husholdninger utgjør statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 og er forenlig med EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c).

Norske myndigheter påminnes om forpliktelsen i henhold til protokoll 3 del II artikkel 21, sammenholdt med vedtak 195/04/COL artikkel 6, til å rapportere årlig om gjennomføringen av ordningen.

Norske myndigheter blir også minnet om at alle planer om endringer i ordningen skal meldes til Overvåkningsorganet –

GJORT DETTE VEDTAK:

Artikkel 1

Den norske støtteordningen for alternativ, fornybar oppvarming og for å redusere elektrisitetsbruken i private husholdninger utgjør statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1. Støtteordningen er forenlig med EØS-avtalens funksjon på grunnlag av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c).

Artikkel 2

Dette vedtak er rettet til Kongeriket Norge.

Artikkel 3

Bare den engelske utgaven av vedtaket har gyldighet.

Utfærdiget i Brussel, 15. juli 2009

For EFTAs overvåkningsorgan

Per Sanderud

President

Kristján A. Stefánsson

Medlem av kollegiet

Informasjon meddelt av EFTA-statene om statsstøtte gitt i henhold til rettsakten omhandlet i EØS-avtalens vedlegg XV nr. 1j (kommisjonsforordning (EF) nr. 800/2008 om visse former for støttes forenlighet med det felles marked i henhold til traktatens artikkel 87 og 88) (forordning om alminnelige gruppeunntak) **2011/EØS/14/02**

DEL I

Støttreferanse	GBER 9/2010/R&D ENV	
Medlemsstat	Island	
Bevilgende myndighet	Navn:	Ministry of Industry
	Adresse:	Arnarhvoli IS-150 Reykjavik
	Hjemmeside:	http://www.idnarraduneyti.is/
Støtteiltakets tittel	Generelle incentiver til investering som fastsatt i lov nr. 99/2010 kapittel IV	
Nasjonalt rettsgrunnlag (henvisning til relevant nasjonal offisiell publikasjon)	Lov nr. 99/2010 om incentiver til innledende investeringer på Island. Kunngjort i islandsk lovtidende (<i>Sjornartidindi</i>): http://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?ID=f89074eb-cbc6-427b-bfcb-09e7487cf988	
Lenke til den fullstendige teksten til støtteiltaket på Internett	Den fullstendige lovteksten er tilgjengelig på: http://www.althingi.is/altext/stjt/2010.099.html og http://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?ID=f89074eb-cbc6-427b-bfcb-09e7487cf988	
Type tiltak	Støtteordning	Ja
Varighet	Støtteordning	13.10.2010 til 31.12.2013
Dato for tildelingen	Individuell støtte	Ikke aktuelt
Berørte økonomiske sektorer	Alle støtteberettigede økonomiske sektorer	Alle bortsett fra foretak som er utelukket på grunnlag av lov nr. 99/2010 art. 2 nr. 3 (finansforetak)
Type støttmottaker	SMB	Ja
	Store bedrifter	Ja
Budsjett	Samlet årlig planlagt budsjett for programmet	Det finnes foreløpig ikke noe budsjett eller budsjettanslag for ordningen
Støtteordning (art. 5)	Tilskudd	Med forbehold for godkjenning av budsjettet
	Avgiftspolitisk tiltak	Skattefritak som fastsatt i lov nr. 99/2010 artikkel 9

DEL II

Generelle mål	Formål	Høyeste støtteandel i prosent eller høyeste støttebeløp i nasjonal valuta	Bonus i % til SMB
Investerings- og sysselsettingsstøtte til SMB (art. 15)	Det vises til lov nr. 99/2010 artikkel 13	10 % for mellomstore foretak	+10 % for små foretak
Støtte til miljøvern (art. 17–25)	Investeringsstøtte som gjør det mulig for foretak å gå utover fellesskapsstandardene for miljøvern eller heve miljøvernnivået i fravær av fellesskapsstandarder (art. 18) Angi henvisning til spesifikk standard	35 %	0 %

Generelle mål	Formål		Høyeste støtteandel i prosent eller høyeste støttebeløp i nasjonal valuta	Bonus i % til SMB
	Støtte til til anskaffelse av nye transportmidler som går utover fellesskapsstandardene eller som hever miljøvernivået i fravær av fellesskapsstandarder (art. 19)		35 %	0 %
	Støtte til små og mellomstore bedrifter for tidlig tilpasning til framtidige fellesskapsstandarder (art. 20)		15 %	+10 %
	Støtte til miljøinvestering i energispareiltak (art. 21)		35 %	0 %
	Støtte til miljøinvestering i høyeffektiv kraftvarme (art. 22)		35 %	0 %
	Støtte til miljøinvestering for fremme av energi fra fornybare energikilder (art. 23)		35 %	0 %
	Støtte til miljøvernundersøkelser (art. 24)		35 %	0 %
	Støtte i form av nedsatte miljøavgifter (art. 25)			
Støtte til forskning og utvikling og nyskaping (art. 30–37)	Statsstøtte til forsknings- og utviklingsprosjekter (art. 31)	Grunnforskning (art. 31 nr. 2 bokstav a)	35 %	0 %
		Industriell forskning (art. 31 nr. 2 bokstav b)	35 %	0 %
		Eksperimentell utvikling (art. 31 nr. 2 bokstav c)	25 %	+10 %
	Støtte til tekniske forprosjekter (art. 32)		35 %	0 %
	Støtte til små og mellomstore bedrifters kostnader til industrielle eiendomsretter (art. 33)		35 %	0 %
	Støtte til forskning og utvikling i landbruks- og fiskerisektoren (art. 34)		35 %	0 %
	Støtte til unge, nyskapende foretak (art. 35)		15 %	
	Støtte til rådgivnings- og støttetjenester i forbindelse med nyskaping (art. 36)		35 %	
	Støtte til lån av høyt kvalifisert personale (art. 37)		35 %	0 %
	Opplæringsstøtte (art. 38–39)	Særskilt opplæring (art. 38 nr. 1)		25 %
Generell opplæring (art. 38 nr. 2)		35 %	0 %	

EF-ORGANER

KOMMISJONEN

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning

2011/EØS/14/03

(Sak COMP/M.5928 – Sea Invest/EDF/OTCM)

Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte

1. Kommisjonen mottok 10. mars 2011 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretakene EDF Trading Logistics ("EDFT-L", Frankrike, tilhører EDF Group ("EDF"), Frankrike) og Sea-Invest Montoir ("SIM", Frankrike, tilhører Sea-Invest Group ("Sea-Invest"), Belgia) i fellesskap overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det franske foretaket Opérateur du Terminal Charbonnier de Montoir ("OTCM") ved kjøp av aksjer i et nystiftet fellesforetak.
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - EDF: engrosproduksjon og levering av elektrisk kraft samt detalj salg, distribusjon og tilførsel av slik kraft
  - EDFT-L: logistiktjenester for tørrvarer i bulk samt drivstoff
  - Sea-Invest: transport til sjøs og til lands, logistikk og frakthåndteringstjenester
  - SIM: frakthåndteringstjenester i Loire-deltaet
  - OTCM: drift av kullterminalen Montoir-de-Bretagne i Grand Port Maritime de Nantes Saint-Nazaire
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter fusjonsforordningen⁽²⁾.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 82 av 16.3.2011. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse COMP/M.5928 – Sea Invest/EDF/OTCM, per faks (faksnr. +32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

⁽²⁾ EUT C 56 av 5.3.2005, s. 32 ("Melding om behandling etter forenklet framgangsmåte").

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2011/EØS/14/04****(Sak COMP/M.6066 – Kia Motors Europe/Kia Motors S.p.A.)****Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommisjonen mottok 4. mars 2011 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det tyske foretaket Kia Motors Europe GmbH ("KME", indirekte kontrollert av Hyundai Motor Company ("HMC"), Korea) ved kjøp av aksjer overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over engrosdistribusjonen av Kia-biler i Italia samt tilknyttede reservedeler ("forretningen", Italia), som nå kontrolleres av Kia Motors Italia S.p.A. ("KMI").
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - KME: distributør av Kia-biler og reservedeler i Europa
  - HMC: global produksjon av motorkjøretøyer
  - Forretningen: import og distribusjon av Kia-biler og reservedeler i Italia
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter fusjonsforordningen⁽²⁾.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 79 av 12.3.2011. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse COMP/M.6066 – Kia Motors Europe/Kia Motors S.p.A., per faks (faksnr. +32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

⁽²⁾ EUT C 56 av 5.3.2005, s. 32 ("Melding om behandling etter forenklet framgangsmåte").

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.6068 – ENI/AcegasAps/JV)

2011/EØS/14/05

1. Kommisjonen mottok 8. mars 2011 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der de italienske foretakene ENI SpA ("ENI") og AcegasAps SpA ("AcegasAps") ved kjøp av aksjer i fellesskap overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over forretningsavdelingen av Isontina Reti Integrate e Servizi SpA ("Målforetaket", Italia), som er aktive i distribusjon og detaljsalg av gass og elektrisk kraft.
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - ENI: ENI-konsernet har, også gjennom en rekke datterselskaper, globale aktiviteter innenfor sektorene petroleum, naturgass, elektrisk kraft, petrokjemi, finans, anleggsvirksomhet og tjenester
  - AcegasAps: forvaltning og distribusjon av vann, elektrisitet og gass, samt innsamling og håndtering av avfall og andre viktige kommunale tjenester, hovedsakelig i og omkring Trieste og Padova
  - Målforetaket: distribusjon og detaljsalg av gass og elektrisk kraft i visse lokale områder i provinsen Gorizia
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 82 av 16.3.2011. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse COMP/M.6068 – ENI/AcegasAps/JV, per faks (faksnr. +32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.6173 – Ageas/Sabancı Holding/Aksigorta)
Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte

2011/EØS/14/06

1. Kommisjonen mottok 8. mars 2011 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det nederlandske foretaket Ageas Insurance International N.V. ("Ageas Insurance International", kontrolleres av Ageas ("Ageas"), Belgia/Nederland) og H.Ö. Sabancı Holding A.S. ("Sabancı", Tyrkia) ved kjøp av aksjer i fellesskap overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det tyrkiske foretaket Aksigorta A.S. ("Aksigorta").
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - Ageas Insurance International: alminnelig forsikring og livsforsikring i Europa og Asia (ikke i Tyrkia)
  - Ageas: morselskap til Ageas Insurance International, driver i livsforsikrings- og pensjonsforsikringssektoren i Belgia samt innen alminnelig forsikring internasjonalt
  - Sabancı: tyrkisk industri- og finanskonsern med internasjonale aktiviteter
  - Aksigorta: alminnelig forsikring, utelukkende i Tyrkia
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter fusjonsforordningen⁽²⁾.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 83 av 17.3.2011. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse COMP/M.6173 – Ageas/Sabancı Holding/Aksigorta, per faks (faksnr. +32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

⁽²⁾ EUT C 56 av 5.3.2005, s. 32 ("Melding om behandling etter forenklet framgangsmåte").

**Melding fra det nederlandske departementet for økonomi, landbruk og nyskaping 2011/EØS/14/07
i henhold til artikkel 3 nr. 2 i europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF om
vilkårene for tildeling og bruk av tillatelser til å drive leting etter og utvinning av
hydrokarboner**

Kongeriket Nederlands minister for økonomi, landbruk og nyskaping kunngjør at det er mottatt en søknad om å utvinne hydrokarboner for blokk E5 angitt på kartet vedlagt som vedlegg 3 til forskriften om gruvedrift (Mijnbouwregeling) (Statstidende 2002, nr. 245).

I henhold til direktivet som angitt i overskriften samt artikkel 15 i loven om gruvedrift (Mijnbouwwet) (Tidende for lover og dekreter 2002, nr. 542), innbyr ministeren for økonomi, landbruk og nyskaping herved interesserte parter til å sende inn søknad om tillatelse til å utvinne hydrokarboner for blokk E5 på den nederlandske kontinentalsokkelen.

Ministeren for økonomi, landbruk og nyskaping er vedkommende myndighet for tildeling av tillatelser. Kriterier, vilkår og krav i henhold til direktivets artikkel 5 nr. 1 og nr. 2 samt artikkel 6 nr. 2 er beskrevet i loven om gruvedrift (Mijnbouwwet) (Tidende for lover og dekreter 2002, nr. 542).

Søknader kan sendes i 13 uker etter denne kunngjøringen i *Den europeiske unions tidende* (publisert 8.3.2011) og sendes til:

De minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
ter attentie van dhr. P. Jongerius, directie Energiemarkt
ALP/562
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC Den Haag
NEDERLAND

Søknader innsendt etter denne fristen vil ikke bli tatt i betraktning.

Beslutning vil bli tatt senest tolv måneder etter at søknadsfristen har utløpt.

Ytterligere opplysninger kan fås per telefon +31 70 3797088 (kontaktperson E.J. Hoppel).

**Melding fra Irland i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF om 2011/EØS/14/08
vilkårene for tildeling og bruk av tillatelser til å drive leting etter og utvinning av
hydrokarboner**

I henhold til artikkel 3 nr. 2 bokstav a) i europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF av 30. mai 1994 gir departementet for samferdsel, energi og naturressurser herved melding om en endring av utlysningssområdene utenfor Irland.

Et område som omfatter 252 500 km² i Atlantic Margin-området er utpekt som grenseområde, og er utvalgt til å inngå i lisensrunden i 2011 for oljeleting i Atlantic Margin-området.

En detaljert beskrivelse av innbydelsen er gitt i *Den europeiske unions tidende* C 70 av 4.3.2011, side 6.

Alle opplysninger om utlysningen av lisensrunden for Atlantic Margin-området for 2011, inkludert kart over områdene som dekkes og retningslinjer søknader, finnes på følgende nettside:

<http://www.dcenr.gov.ie/Natural/Petroleum+Affairs+Division/2011+Atlantic+Margin+Licensing+Round.htm>

eller kan fås ved å kontakte:

Philip McMahon
Petroleum Affairs Division
Department of Communications, Energy and Natural Resources
29-31 Adelaide Road
Dublin 2
IRELAND

E-post: philip.mcmahon@dcenr.ie

Tlf.: +353 016782693

Innbydelse til å sende inn forslag – EACEA/09/11**2011/EØS/14/09****Programmet "Aktiv ungdom"****Tiltaksområde 3.2 – Ungdom i verden: Samarbeid med land som ikke er nabostater til Den europeiske union**

Henblikket med innbydelsen er å støtte prosjekter som fremmer samarbeid på ungdomssektoen mellom land som deltar i programmet "Aktiv ungdom" og land som ikke er nabostater til Den europeiske union (land som har inngått avtaler med Den europeiske union som er relevante på ungdomsområdet). Denne innbydelsen gjelder tilskudd til prosjekter.

Nærmere opplysninger om denne utlysningen, hvilke prosjekter som er aktuelle og hvem som kan søke, samt budsjett og praktiske opplysninger, er offentliggjort i *Den europeiske unions tidende* C 71 av 5.3.2011, s. 19.

Ytterligere informasjon kan fås på følgende nettsted:

http://eacea.ec.europa.eu/youth/funding/2011/call_action_3_2_en.php

Tidsfrist for innsending av søknad er **6. mai 2011**.

**Kommisjonsmelding i forbindelse med gjennomføringen av europaparlaments- og 2011/EØS/14/10
rådsdirektiv 94/9/EF av 23. mars 1994 om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning
om utstyr og sikringsystemer til bruk i eksplosjonsfarlige omgivelser**

(Offentliggjøring av titler og referanser for harmoniserte standarder i henhold til direktivet)

ESO (1)	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Første publisering i EUT	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
CEN	EN 1010-1:2004 Maskinsikkerhet – Sikkerhetskrav for konstruksjon og tilvirkning av trykke- og papirforedlingsmaskiner – Del 1: Felleskrav	30.11.2005		
CEN	EN 1010-2:2006+A1:2010 Maskinsikkerhet – Sikkerhetskrav for konstruksjon og tilvirkning av trykke- og papirforedlingsmaskiner – Del 2: Trykke- og impregneringsmaskiner inkludert førtrykksmaskiner	4.2.2011	EN 1010-2:2006 Note 2.1	Dato utløpt (28.2.2011)
CEN	EN 1127-1:2007 Eksplosive omgivelser – Eksplosjons- forebyggelse og -vern – Del 1: Grunnleggende begreper og metodikk	11.4.2008	EN 1127-1:1997 Note 2.1	Dato utløpt (28.12.2009)
CEN	EN 1127-2:2002+A1:2008 Eksplosjonsfarlige omgivelser – Eksplosjonsforebyggelse og -vern – Del 2: Grunnleggende begreper og metodikk i gruvedrift	20.8.2008	EN 1127-2:2002 Note 2.1	Dato utløpt (28.12.2009)
CEN	EN 1710:2005+A1:2008 Utstyr og maskiner for bruk i potensielle eksplosive omgivelser i gruver	20.8.2008	EN 1710:2005 Note 2.1	Dato utløpt (28.12.2009)
	EN 1710:2005+A1:2008/AC:2010	4.2.2011		
CEN	EN 1755:2000+A1:2009 Industritrucker, sikkerhet – Drift i potensielt eksplosivt miljø – Bruk i brennbar gass, damp, tåke og støv	16.4.2010	EN 1755:2000 Note 2.1	Dato utløpt (16.4.2010)
CEN	EN 1834-1:2000 Stempelforbrenningsmotorer – Sikkerhets- krav for utforming og konstruksjon av motorer for bruk i potensielle eksplosive omgivelser – Del 1: Gruppe II-motorer for bruk i omgivelser med antennebare gasser	21.7.2001		
CEN	EN 1834-2:2000 Stempelforbrenningsmotorer – Sikkerhets- krav for utforming og konstruksjon av motorer for bruk i potensielle eksplosive omgivelser – Del 2: Gruppe I-motorer for bruk i undergrunnsutgravinger følsomme for gassblandinger og/eller brennbart støv	21.7.2001		
CEN	EN 1834-3:2000 Stempelforbrenningsmotorer – Sikkerhets- krav for utforming og konstruksjon av motorer for bruk i potensielle eksplosive omgivelser – Del 3: Gruppe II-motorer for bruk i antennebart luftstøv	21.7.2001		
CEN	EN 1839:2003 Fastsettelse av eksplosjonsgrenser for gasser og damp	12.8.2004		

ESO (1)	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Første publisering i EUT	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
CEN	EN 12581:2005+A1:2010 Påføringsanlegg – Utstyr for dypping og elektrolytisk påført belegging av flytende organiske materialer – Sikkerhetskrav	17.9.2010	EN 12581:2005 Note 2.1	Dato utløpt (31.12.2010)
CEN	EN 12621:2006+A1:2010 Maskinelt utstyr for tilførsel og/eller sirkulering av beleggsmaterialer under trykk – Sikkerhetskrav	17.9.2010	EN 12621:2006 Note 2.1	Dato utløpt (31.12.2010)
CEN	EN 12757-1:2005+A1:2010 Blandemaskiner for beleggsmaterialer – Sikkerhetskrav – Del 1: Blandemaskiner for bruk til ferdiglaging av bindemiddel	17.9.2010	EN 12757-1:2005 Note 2.1	Dato utløpt (31.12.2010)
CEN	EN 13012:2001 Bensinstasjoner – Tilvirkning og utførelse av fyllpistoler med automatdyser	22.1.2002		
CEN	EN 13160-1:2003 Systemer for påvisning av lekkasje – Del 1: Generelle prinsipp	14.8.2003		
CEN	EN 13237:2003 Potensielle eksplosive atmosfærer – Termer og definisjoner for utstyr og beskyttelsessystemer for bruk i potensielle eksplosive atmosfærer	14.8.2003		
CEN	EN 13463-1:2009 Ikke-elektrisk utstyr for potensielle omgivelser – Del 1: Grunnleggende metode og krav	16.4.2010	EN 13463-1:2001 Note 2.1	Dato utløpt (31.12.2010)
CEN	EN 13463-2:2004 Ikke-elektrisk utstyr beregnet for bruk i potensielle eksplosive omgivelser – Del 2: Beskyttelse ved bruk av kapsling med begrenset ventilasjon	30.11.2005		
CEN	EN 13463-3:2005 Ikke-elektrisk utstyr for potensielle eksplosive omgivelser – Del 3: Beskyttelse gjennom flammesikker/eksplosjonssikker kapsling "d"	30.11.2005		
CEN	EN 13463-5:2003 Ikke-elektrisk utstyr for potensielle eksplosive omgivelser – Del 5: Beskyttelse gjennom sikker konstruksjon	12.8.2004		
CEN	EN 13463-6:2005 Ikke-elektrisk utstyr for potensielle eksplosive omgivelser – Del 6: Beskyttelse gjennom kontroll av tennkilder "b"	30.11.2005		
CEN	EN 13463-8:2003 Ikke-elektrisk utstyr for potensielle eksplosive omgivelser – Del 8: Beskyttelse gjennom nedsenkning i væske	12.8.2004		
CEN	EN 13616:2004 Overfyllingsvern på stasjonære beholdere for flytende brennstoff av petroleum (innbefattet rettelsesblad AC:2006)	9.3.2006		
	EN 13616:2004/AC:2006	4.2.2011		

ESO (1)	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Første publisering i EUT	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
CEN	EN 13617-1:2004+A1:2009 Bensinstasjoner – Del 1: Sikkerhetskrav til tilvirkning og ytelse for målepumper, dispensere og fjerntliggende pumpeenheter	7.7.2010	EN 13617-1:2004 Note 2.1	Dato utløpt (31.12.2010)
CEN	EN 13617-2:2004 Bensinstasjoner – Del 2: Sikkerhetskrav for tilvirkning og utførelse av sikkerhetsmekanismer til bruk på doseringspumper og automater	30.11.2005		
CEN	EN 13617-3:2004 Bensinstasjoner – Del 3: Sikkerhetskrav for tilvirkning og utførelse av skjæreventiler	30.11.2005		
CEN	EN 13673-1:2003 Bestemmelse av det høyeste eksplosjonstrykket og høyeste hastighet for trykkøkning fra gasser og damper – Del 1: Bestemmelse av det høyeste eksplosjonstrykket	14.8.2003		
CEN	EN 13673-2:2005 Bestemmelse av det høyeste eksplosjonstrykket og høyeste hastighet for trykkøkning fra gasser og damper – Del 2: Bestemmelse av den høyeste eksplosjonstrykkøkningen	30.11.2005		
CEN	EN 13760:2003 Fyllesystemer for LPG for lette og tunge kjøretøyer – Prøvingskrav og dimensjoner for fyllestussen	24.1.2004		
CEN	EN 13821:2002 Potensielle eksplosive omgivelser – Eksplosjonsforebyggelse og -vern – Bestemmelse av minste antennelsesenergi til støv/luft-blandinger	20.5.2003		
CEN	EN 13980:2002 Potensielle eksplosive omgivelser – Anvendelse av kvalitetssystemer	20.5.2003		
CEN	EN 14034-1:2004 Bestemmelse av eksplosjonsegenskapene til støvskyer – Del 1: Bestemmelse av største eksplosjonstrykk	30.11.2005		
CEN	EN 14034-2:2006 Bestemmelse av eksplosjonsegenskapene til støvskyer – Del 2: Bestemmelse av største trykkstigningshastighet (dp/dt) _{max} for støvekspløsjoner	15.12.2006		
CEN	EN 14034-3:2006 Bestemmelse av eksplosjonsegenskapene til støvskyer – Del 3: Bestemmelse av nedre eksplosjonsgrense LEL for støvskyer	15.12.2006		
CEN	EN 14034-4:2004 Bestemmelse av eksplosjonsegenskapene til støvskyer – Del 4: Bestemmelse av oksygenkonsentrasjonen til støvskyer	30.11.2005		
CEN	EN 14373:2005 Eksplosjonsundertrykkessystemer	9.3.2006		

ESO (¹)	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Første publisering i EUT	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
CEN	EN 14460:2006 Utstyr for eksplosjonsmotstand	15.12.2006		
CEN	EN 14491:2006 Beskyttende ventilasjonssystemer for støvekspløsjoner	20.7.2006		
	EN 14491:2006/AC:2008	17.9.2010		
CEN	EN 14492-1:2006+A1:2009 Kraner – Motordrevne vinsjer og taljer – Del 1: Motordrevne vinsjer	16.4.2010	EN 14492-1:2006 Note 2.1	Dato utløpt (30.4.2010)
	EN 14492-1:2006+A1:2009/AC:2010	4.2.2011		
CEN	EN 14492-2:2006+A1:2009 Kraner – Motordrevne vinsjer og taljer – Del 2: Motordrevne taljer	16.4.2010	EN 14492-2:2006 Note 2.1	Dato utløpt (16.4.2010)
	EN 14492-2:2006+A1:2009/AC:2010	4.2.2011		
CEN	EN 14522:2005 Bestemmelse av laveste antennelsestemperatur for gasser og damp	30.11.2005		
CEN	EN 14591-1:2004 Forebyggelse og beskyttelse mot eksplosjoner i gruver – Beskyttende systemer – Del 1: Eksplosjonssikkert ventilasjonssystem for overtrykk opptil 2 bar (innbefattet rettelsesblad AC:2006)	9.3.2006		
	EN 14591-1:2004/AC:2006	4.2.2011		
CEN	EN 14591-2:2007 Forebygging og beskyttelse mot eksplosjoner i gruver – Beskyttelsessystemer – Del 2: Passive vanntrau	12.12.2007		
	EN 14591-2:2007/AC:2008	4.2.2011		
CEN	EN 14591-4:2007 Forebygging og beskyttelse mot eksplosjoner i gruver – Beskyttelsessystemer – Del 4: Automatiske slokkesystemer for profilkuttemaskiner	12.12.2007		
	EN 14591-4:2007/AC:2008	4.2.2011		
CEN	EN 14677:2008 Maskinsikkerhet – Stålfremstilling ved omsmelting – Maskiner og utstyr for behandling av flytende stål	20.8.2008		
CEN	EN 14678-1:2006+A1:2009 LPG-utstyr og tilbehør – Bygging og ytelse av LPG-utstyr for fyllestasjoner – Del 1: Dispensere	16.4.2010	EN 14678-1:2006 Note 2.1	Dato utløpt (16.4.2010)
CEN	EN 14756:2006 Bestemmelse av grenseverdien for oksygenkonsentrasjon (LOC) i brennbare gasser og damp	12.12.2007		
CEN	EN 14797:2006 Utstyr for trykkavlastning av eksplosjoner	12.12.2007		

ESO (1)	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Første publisering i EUT	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
CEN	EN 14973:2006+A1:2008 Transportbånd for bruk i underjordiske installasjoner – Sikkerhetskrav for elektrisitet og brennbarhet	7.7.2010	EN 14973:2006 Note 2.1	Dato utløpt (31.12.2010)
CEN	EN 14983:2007 Forebygging og beskyttelse mot eksplosjoner i gruver – Utstyr og beskyttelsessystemer for fjerning av gruvegass	12.12.2007		
CEN	EN 14986:2007 Utforming og konstruksjon av vifter til bruk i eksplosjonsfarlige atmosfærer	12.12.2007		
CEN	EN 14994:2007 Systemer for trykkavlastning av gasseksplosjoner	12.12.2007		
CEN	EN 15089:2009 Eksplosjonsisolerende systemer	16.4.2010		
CEN	EN 15188:2007 Bestemmelse av selvantennelsesegenskaper for støvavsetninger	12.12.2007		
CEN	EN 15198:2007 Metodikk for tenkilddevurdering av ikke-elektrisk utstyr og maskiner for bruk i potensielle eksplosive omgivelser	12.12.2007		
CEN	EN 15233:2007 Metodikk for risikovurdering av beskyttelsessystemer for potensielle eksplosive omgivelser	12.12.2007		
CEN	EN 15268:2008 Bensinstasjoner – Sikkerhetskrav for konstruksjon av nedsenkbare pumper basert på komponenter	27.1.2009		
CEN	EN 15794:2009 Bestemmelse av eksplosjonspunktene for brannfarlige væsker	16.4.2010		
CEN	EN ISO 16852:2010 Flammefeller – Ytelseskrav, prøvingsmetoder og anvendelsesgrenser (ISO 16852:2008, innbefattet Cor 1:2008 og Cor 2:2009)	17.9.2010	EN 12874:2001 Note 2.1	Dato utløpt (31.12.2010)
Cenelec	EN 50050:2006 Elektrisk utstyr i eksplosjonsfarlige omgivelser – Elektrostatisk håndsprøteutstyr	20.8.2008		
Cenelec	EN 50104:2010 Elektrisk utstyr for deteksjon og måling av oksygen – Funksjonskrav og prøvingsmetoder	4.2.2011	EN 50104:2002 som endret Note 2.1	1.6.2013
Cenelec	EN 50176:2009 Stasjonære elektrostatiske sprøteutstyrs utførelser for antennelig flytende materiale – Sikkerhetskrav	16.4.2010		

ESO (1)	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Første publisering i EUT	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
Cenelec	EN 50177:2009 Stasjonære elektrostatiske sprøyteutstørs utførelser for antenneleg pulverelegg – Sikkerhetskrav	16.4.2010		
Cenelec	EN 50223:2010 Sikkerhetskrav til stasjonært automatisk elektrostatisk påføringsutstyr for brennbar fibermateriale	17.9.2010		
Cenelec	EN 50241-1:1999 Spesifikasjon for apparater med fri gjennomstrømning for deteksjon av gasser og damp – Del 1: Generelle krav og prøvemeter	6.11.1999		
	EN 50241-1:1999/A1:2004	12.8.2004	Note 3	Dato utløpt (12.8.2004)
Cenelec	EN 50241-2:1999 Spesifikasjon for apparater med fri gjennomstrømning for deteksjon av gasser og damp – Del 2: Funksjonskrav til apparater for deteksjon av antenneleg gasser	6.11.1999		
Cenelec	EN 50271:2010 Elektrisk utstyr for deteksjon og måling av antenneleg gasser, giftgasser eller oksygen – Krav og prøver for apparater som bruker software og/eller digital teknologi	4.2.2011		
Cenelec	EN 50281-2-1:1998 Elektriske apparater for bruk i nærvær av brennbar støv – Del 2-1: Prøvmeter for støv – Metoder for fastsettelse av minste tenn-temperatur for støv	6.11.1999		
	EN 50281-2-1:1998/AC:1999	4.2.2011		
Cenelec	EN 50303:2000 Gruppe I, Kategori M1, Utstyr beregnet på bruk i atomsfærer av gruvegass (metan) og/eller kullstøv	16.2.2001		
Cenelec	EN 50381:2004 Transportable ventilerte rom med eller uten en innvendig frigjøringskilde	9.3.2006		
	EN 50381:2004/AC:2005	17.9.2010		
Cenelec	EN 50495:2010 Sikkerhetsinnretninger påkrevet for sikker funksjon av utstyr med hensyn på eksplosjonsfare.	17.9.2010		
Cenelec	EN 60079-0:2009 Eksplosjonsfarlige atmosfærer – Del 0: Utstyr – Generelle krav IEC 60079-0:2007	16.4.2010	EN 60079-0:2006 + EN 61241-0:2006 Note 2.1	1.6.2012
Cenelec	EN 60079-1:2007 Elektrisk utstyr i eksplosjonsfarlige omgivelser – Del-1: Utstyr beskyttet av flammesikker innkapsling "d" IEC 60079-1:2007	20.8.2008	EN 60079-1:2004 Note 2.1	Dato utløpt (1.7.2010)

ESO (1)	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Første publisering i EUT	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
Cenelec	EN 60079-2:2007 Elektrisk utstyr i eksplosjonsfarlige omgivelser – Del-2: Utstyr beskyttet av trykksikker innkapsling ”p” IEC 60079-2:2007	20.8.2008	EN 60079-2:2004 Note 2.1	Dato utløpt (1.11.2010)
Cenelec	EN 60079-5:2007 Elektrisk utstyr i eksplosjonsfarlige omgivelser – Del-5: Utstyr beskyttet av pulverfylling ”q” IEC 60079-5:2007	20.8.2008	EN 50017:1998 Note 2.1	Dato utløpt (1.11.2010)
Cenelec	EN 60079-6:2007 Elektrisk utstyr i eksplosjonsfarlige omgivelser Del-6: Utstyr beskyttet av oljefylling ”o” IEC 60079-6:2007	20.8.2008	EN 50015:1998 Note 2.1	Dato utløpt (1.5.2010)
Cenelec	EN 60079-7:2007 Eksplosive atmosfærer– Del 7: Utstyrsbeskyttelse ved forhøyet sikkerhet ”e” IEC 60079-7:2006	11.4.2008	EN 60079-7:2003 Note 2.1	Dato utløpt (1.10.2009)
Cenelec	EN 60079-11:2007 Eksplosjonsfarlige omgivelser – Del 11: Beskyttelse av utstyr ved egensikker utførelse ”i” IEC 60079-11:2006	11.4.2008	EN 50020:2002 Note 2.1	Dato utløpt (1.10.2009)
Cenelec	EN 60079-15:2005 Elektrisk utstyr i gasseksplosjonsfarlige omgivelser – Del 15: Konstruksjon, prøver og merking av beskyttelsestype ”n” for elektrisk utstyr IEC 60079-15:2005	20.7.2006	EN 60079-15:2003 Note 2.1	Dato utløpt (1.6.2008)
Cenelec	EN 60079-18:2009 Eksplosjonsfarlige atmosfærer – Del 18: Utstyr med beskyttende kapsling av type ”m” IEC 60079-18:2009	7.7.2010	EN 60079-18:2004 + EN 61241-18:2004 Note 2.1	1.10.2012
Cenelec	EN 60079-20-1:2010 Eksplosive atmosfærer – Del 20-1: materialkarakteristikker for klassifisering av gass og damp – Testmetoder og data IEC 60079-20-1:2010	17.9.2010		
Cenelec	EN 60079-25:2004 Elektrisk utstyr i gasseksplosjonsfarlige omgivelser – Del 25: Egensikre systemer IEC 60079-25:2003	20.8.2008		
	EN 60079-25:2004/AC:2006	4.2.2011		
Cenelec	EN 60079-26:2007 Elektrisk utstyr i eksplosjonsfarlige omgivelser – Del 1: Utstyr beskyttet av utstyrs-beskyttelsesnivå ”Ga” (EPL) IEC 60079-26:2006	20.8.2008		

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Første publisering i EUT	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
Cenelec	EN 60079-27:2008 Elektrisk utstyr i eksplosjonsfarlige omgivelser med gass – Del 27: Egensikkert feltbus konsept (FISCO) og sone 2 feltbuskonsept (FNICO) IEC 60079-27:2008	16.4.2010	EN 60079-27:2006 Note 2.1	1.4.2011
Cenelec	EN 60079-28:2007 Eksplosjonsfarlige omgivelser – Del 28: Beskyttelse av utstyr og overføringssystemer som benytter optisk stråling IEC 60079-28:2006	11.4.2008		
Cenelec	EN 60079-29-1:2007 Elektrisk utstyr i eksplosjonsfarlige omgivelser – Del 29-1: Krav til detektorer for brennbar gass IEC 60079-29-1:2007 (Modifisert)	20.8.2008	EN 61779-1:2000 som endret + EN 61779-2:2000 + EN 61779-3:2000 + EN 61779-4:2000 + EN 61779-5:2000 Note 2.1	Dato utløpt (1.11.2010)
Cenelec	EN 60079-30-1:2007 Elektrisk utstyr i eksplosjonsfarlige omgivelser – Del 30-1: Elektriske varmekabler – Generelt og testkrav IEC 60079-30-1:2007	20.8.2008		
Cenelec	EN 60079-31:2009 Eksplosjonsfarlige atmosfærer – Del 31: Utstyr med beskyttende kapsling mot antenning av støv av type "t" IEC 60079-31:2008	7.7.2010	EN 61241-1:2004 Note 2.1	1.10.2012
Cenelec	EN 61241-4:2006 Elektrisk utstyr for bruk i nærvær av brennbar støv – Del 4 – Beskyttelse type "pD" IEC 61241-4:2001	20.8.2008		
Cenelec	EN 61241-11:2006 Elektrisk utstyr for bruk i nærvær av brennbar støv – Del 11: Beskyttelse ved egensikkerhet "iD" IEC 61241-11:2005	11.4.2008		
Cenelec	EN 62013-1:2006 Hodelykter for bruk i gruver utsatt for eksplosiv gruvegass – Del 1: Utførelse og testing for eksplosjonsrisiko IEC 62013-1:2005	20.8.2008	EN 62013-1:2002 Note 2.1	Dato utløpt (1.2.2009)

⁽¹⁾ ESO (europeisk standardiseringsorgan):

CEN: Avenue Marnix 17, B-1000, Brussels, tlf. +32 2 550 08 11, faks +32 2 550 08 19 (<http://www.cen.eu>)

CENELEC: Avenue Marnix 17, B-1000, Brussels, tlf. +32 2 519 68 71, faks +32 2 519 69 19 (<http://www.cenelec.eu>)

ETSI: 650, route des Lucioles, F-06921 Sophia Antipolis, tlf. +33 4 92 94 42 00, faks +33 4 93 65 47 16 (<http://www.etsi.eu>)

- Note 1: Generelt vil opphørsdatoen for antakelse om samsvar være datoen for tilbaketrekking ("dow") fastsatt av det europeiske standardiseringsorgan, men brukere av disse standardene gjøres oppmerksom på at det i visse unntakstilfeller kan være en annen dato.
- Note 2.1: Den nye (eller endrede) standard har samme omfang som den erstattede standard. På den angitte dato opphører den erstattede standard å gi antagelse om samsvar med de grunnleggende krav i direktivet.
- Note 2.2: Den nye standard har et videre omfang enn den erstattede standard. På den angitte dato opphører den erstattede standard å gi antakelse om samsvar med de grunnleggende krav i direktivet.
- Note 2.3: Den nye standard har et snevrere omfang enn den erstattede standard. På den angitte dato opphører den (delvis) erstattede standard å gi antakelse om samsvar med de grunnleggende krav i direktivet, for de produkter som omfattes av den nye standarden. Antakelse om samsvar med de grunnleggende krav i direktivet for produkter som fortsatt omfattes av den (delvis) erstattede standard, men som ikke omfattes av den nye standard, er ikke berørt.
- Note 3: Når det gjelder endringsblad, er referansestandarden EN CCCC:YYYY samt dens eventuelle tidligere endringsblad og et eventuelt nytt, angitt endringsblad. Den erstattede standard (kolonne 3) består derfor av EN CCCC:YYYY og dens eventuelle tidligere endringsblad, men uten det nye angitte endringsblad. På den angitte dato opphører den erstattede standard å gi antakelse om samsvar med de grunnleggende krav i direktivet.

Merk:

- Opplysninger om standardenes tilgjengelighet kan fås ved henvendelse enten til de europeiske standardiseringsorganene eller de nasjonale standardiseringsorganene som er oppført på en liste i vedlegget til europaparlaments- og rådsdirektiv 98/34/EF⁽¹⁾, endret ved direktiv 98/48/EF⁽²⁾.
- Harmoniserte standarder vedtas av de europeiske standardiseringsorganisasjonene på engelsk (CEN og CENELEC publiserer også på fransk og tysk). Deretter oversetter de nasjonale standardiseringsorganene titlene på de harmoniserte standardene til alle de påkrevde språkene i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde. Europakommisjonen og EFTA-sekretariatet påtar seg intet ansvar for at titlene som er blitt framlagt for publisering i *Den europeiske unions tidende* eller EØS-tillegget til dette, er korrekte.
- Offentliggjøring av referansene i *Den europeiske unions tidende* og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* betyr ikke at standardene foreligger på alle EØS-språk.
- Denne listen erstatter alle tidligere lister offentliggjort i *Den europeiske unions tidende* og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*. Kommisjonen sørger for ajourføring av listen.
- Ytterligere opplysninger om harmoniserte standarder finnes på Internett på adressen http://ec.europa.eu/enterprise/policies/european-standards/harmonised-standards/index_en.htm

⁽¹⁾ EFT L 204 av 21.7.1998, s. 37.

⁽²⁾ EFT L 217 av 5.8.1998, s. 18.